

► Genel tecrit önlemlerinin kayıtdışı ekonomiye etkisi

Nisan 2020 itibarıyla, yaklaşık 1,6 milyar kayıtdışı işçinin COVID-19 pandemisinden önemli ölçüde etkilendiği, kazançlarında %60 düşüş olduğu tahmin ediliyor.

Nisan 2020 sonu itibarıyla, COVID-19 vaka sayısı 2,8 milyonu aştı ve 2010 ülke ve bölgeyi etkiliyor.¹ Bugün itibarıyla, fiziksel mesafeyi korumak, bulaşma zincirini kırmanın tek yolu olarak görünüyor. Dünyada tam veya kısmi genel tecrit önlemleri uygulanıyor ve 5 milyarı aşkın insanı etkiliyor.

2020 yılı itibarıyla 2 milyar insan kayıtdışı ekonomide çalışıyor, yani her 10 işçinin 6'sı. Kayıtdışılık, Sahraaltı Afrika ve Güney Asya'da 10 işçinin 9'u düzeyine ulaşıyor.

22 Nisan 2020 itibarıyla, yaklaşık 1,1 milyar kayıtdışı işçi, tam genel tecrit önlemi uygulanan ülkelerde, 304 milyonu ise kısmi genel tecrit uygulanan ülkelerde yaşıyor ve çalışıyor.² Bu işçiler topluca, kayıtdışı istihdamın %67'sini teşkil ediyor. Onlar için, işin durması veya evden/uzaktan çalışma diye bir seçenek yok. Evde kalmak işini kaybetmek demek; çoğu için de, geçim imkanlarını kaybetmek anlamına geliyor. Geçimlerini kayıtdışı ekonomide temin eden bir çoğunun karşı karşıya olduğu gerçek ikilem şudur: "Ya açlıktan ya da virüsten ölmek."

Sektörel risk, istihdam durumu, işletme büyüklüğü, genel tecrit uygulama düzeyi (tam, kısmi veya hafif) gibi faktörlerin ilave etkileri dikkate alındığında, COVID-19'un kayıtdışı işçiler üzerindeki etkisi daha da büyük oluyor. Yaklaşık 1,6 milyon kayıtdışı işçi veya diğer bir deyişle dünyadaki kayıtdışı istihdamın %76'sı, genel tecrit önlemlerinden ve/veya en ağır darbe alan sektörlerde çalışıyor olmaktan önemli ölçüde etkileniyor (bkz. Tablo 1).

Tablo 1: Genel tecrit ve fiziksel mesafeyi koruma önlemlerinden önemli ölçüde etkilenen kayıtdışı işçiler (2020)

	Kayıtdışı istihdam (milyon)	Önemli ölçüde etkilenen kayıtdışı işçi (milyon)	Önemli ölçüde etkilenen oranı (%)
Dünya	2 060	1 564	76
Bölgeye göre			
Afrika	391	325	83
Amerika Kıtaları	192	169	88
-Latin Amerika ve Karayipler	158	140	89
Arap ülkeleri	31	27	89
Asya-Pasifik	1 346	988	73
Avrupa ve Orta Asya	100	65	64
Gelir grubuna göre			

¹ Johns Hopkins Üniversitesi tarafından derlenen veriler, erişim: <https://coronavirus.jhu.edu/>

² Tam genel tecrit uygulayan ülkeler şu üç önlemi zorunlu tutuyor: (a) İşyerlerinin kapatılması, (b) ülke içinde seyahat kısıtlaması, ve (c) toplu taşımının durdurulması. Kısmi genel tecrit uygulayan ülkeler ise, bu üç önlemden en az birini zorunlu tutuyor. Bkz. [ILO Monitor COVID-19 and the world of work. Third edition](#)

Yüksek gelir	117	86	73
Üst-orta gelir	716	395	55
Alt-orta gelir	971	914	94
Düşük gelir	256	197	77

Not: Küresel istihdamın %90'ını temsil eden 129 ülkenin hanehalkı araştırma verilerinin analizine dayanan tahminlerdir. Gelir grubu ve bölgeye göre ayrıntılı sonuçlar Tablo A2 ve Tablo A3'te (bkz. Ek) verilmektedir.

Bu oran, Çin'de hafif genel tecrit durumundan etkilenen üst-orta gelirli ülkelerde %55 ile tam genel tecrit uygulayan ve kayıtdışı istihdam bakımından en büyük ülkeler olan (birkacını saymak gerekirse: Hindistan, Bangladeş, Pakistan veya Nijerya) alt-orta gelirli ülkelerde %94 arasında değişiyor. Bu işçilerin hemen hemen tümü (%95'ten fazlası), 10'dan az çalışanı olan küçük birimlerde çalışıyor; birçoğu da toptan ve perakende ticaret, imalat veya tarımda faaliyet gösteriyor. Önemli ölçüde etkilenen kayıtdışı işçiler arasında, kadınların %42'si ve erkeklerin %32'si yüksek riskli sektörlerde çalışıyor.

Tablo 2: Kayıtdışı işçilerde emek geliri ve COVID-19 nedeniyle göreceli yoksulluk

	Aylık medyan kazanç (2016 ABD Doları, SGP)			Göreceli yoksulluk (Grup içi yaygınlık)		
	COVID-19 öncesi	COVID-19 boyunca (krizin ilk ayında beklenen kazanç düzeyi)		COVID-19 öncesi	COVID-19 boyunca (beklenen göreceli yoksulluk yaygınlığı)	
	Kayıtdışı işçiler	Kayıtdışı işçiler	Fark (%)	Kayıtdışı işçiler	Kayıt dışı işçiler	Fark (% puan)
Dünya	894	359	-59,8	25,6	59,4	33,7
Bölgeye göre						
Afrika	518	96	-81,4	20,7	82,9	62,1
Latin Amerika ve Karayipler	364	74	-79,7	36,1	90,1	54,0
Kuzey Amerika	2312	429	-81,5	17,6	77,3	59,7
Asya-Pasifik	549	430	-21,6	21,9	36,3	14,4
Avrupa ve Orta Asya	1253	387	-69,1	34,1	80,2	46,1
Gelir grubuna göre						
Yüksek gelir	1834	445	-75,8	27,5	79,7	52,1
Üst-orta gelir	497	359	-27,7	25,9	47,1	21,2
Alt-orta ve düşük gelir	479	89	-81,5	18,2	74,4	56,2

Not: Ağırlıklı tahminler, küresel istihdamın %65'ini temsil eden 64 ülkeye dayanmaktadır. Emek geliri, bağımsız işçiler ve ücretle çalışanların gelirini içermektedir. Mümkün olduğu durumlarda, tahminler her türlü işten elde edilen emek gelirini içermektedir. Yerel

para birimi cinsinden rakamsal değerler, 2016 yılı sabit ABD Dolarına (SGP) dönüştürülmüştür. Görelî yoksulluk, nüfusta aylık medyan emek gelirinin %50'sinin altında aylık emek gelirine sahip işçilerin oranı olarak tanımlanmaktadır.

Kayıtdışı işçilerin gelir kayıpları çok büyük olacak. ILO tahminlerine göre, gelir desteği önlemleri olmadığında, krizin ilk ayında kazançların dünya genelinde %60 düşmesi bekleniyor. Bu düşüş üst-orta gelirli ülkelerde %28, alt-orta ve düşük gelirli ülkelerde %82 ve yüksek gelirli ülkelerde %76 olacak (bkz. Tablo 2). Bölgelere göre ise, en büyük düşüşler Afrika'da (%81), Kuzey Amerika'da (%82) ve Latin Amerika ve Karayipler'de (%80) kaydedildi.

Alternatif gelir olmaması varsayımıyla, **kazanç kaybı, kayıtdışı işçiler ve aileleri için dünya genelinde yaklaşık 34 yüzde puanlık görelî yoksulluk artışına neden olacak.** Görelî yoksulluk artışı, gelir gruplarına göre ise, üst-orta gelirli ülkelerde 21, yüksek gelirli ülkelerde 52 ve alt-orta ve düşük gelirli ülkeler ise 52 yüzdelik puan olacak.